

Rudi Westendorp:

'Schaf ouderenhuisvesting af als begrip'

"De mens is zelf verantwoordelijk voor zijn oude dag", schrijft prof. dr. Rudi Westendorp in zijn recente boek 'Oud worden zonder het te zijn'. Het is de crux van zijn werk, dat hoog in de top tien van de non-fictie belandde. De Leidse hoogleraar ouderengeneeskunde ziet het succes van zijn boek als bewijs van de motivatie van zijn publiek voor het onderwerp. "We worden met z'n allen veel ouder dan vroeger en er is klaarblijkelijk behoefte aan een positieve bewustwording van dat feit. Maar zonder de crisis hadden wij elkaar waarschijnlijk niet gesproken."

De 54-jarige Westendorp put uit een rijke ervaring als arts en wetenschapper. Zo gaf hij onder meer leiding aan de afdeling geriatrie en gerontologie van het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC). Vandaag de dag is hij verbonden aan de Leyden Academy of Vitality and Ageing. Dit in 2008 opgerichte kennisinstituut richt zich op het promoten en verbeteren van de kwaliteit van leven van ouderen middels een integrale visie. Aan dat laatste heeft het - vooral in de ouderengeneeskunde - ontbroken in het recente verleden, zegt Westendorp. "De medische zorg voor 80-plussers is in Nederland niet goed geregeld, neem bijvoorbeeld het gat tussen ziekenhuiszorg en thuiszorg. Wij zijn heel goed geweest in het ontwikkelen

van afzonderlijke medische specialismen, zoals de aanpak van hart- en vaatziekten. Maar een generalistische visie op de behandeling en ondersteuning van 80-plussers is er niet. Terwijl in die levensfase de meeste kosten worden gemaakt."

'Crisis was wake-upcall'

Het aantal te verwachten levensjaren - de zogenoemde residuale levensverwachting - van Nederlandse 65-plussers, blijft stijgen; de pasgeborenen van nu zullen gemiddeld honderd worden. Veel wijst er echter op dat de hoge leeftijd in Nederland niet in hoog aanzien staat, zegt Westendorp. "Wij hebben als maatschappij de eigen verantwoordelijkheid van

"Wij hebben als maatschappij de eigen verantwoordelijkheid van het ouder worden na de Tweede Wereldoorlog in feite afgekocht met het opbouwen van een verzorgingsstaat"

het ouder worden na de Tweede Wereldoorlog in feite afgekocht met het opbouwen van een verzorgingsstaat. De grenzen daarvan zijn kostentechnisch gezien bereikt. Als je spreekt over huisvesting, dan is het ontmantelen van het bejaardentehuis een van de eerste gevolgen van die ontwikkeling. Daarnaast heeft de economische crisis de verhoging van de pensioenleeftijd op de politieke agenda gebracht." Een broodnodige aanpassing aan de toegenomen residuale levensverwachting, meent Westendorp. Die aanpassing werd al bij de invoering van de AOW bepleit. "Wat ik vertel is uiteraard niet nieuw; de crisis is een wake-upcall geweest." ➤

Prof. dr. Rudi Westendorp

Vitaliteit

Het werkveld waarin Westendorp bezig is, sleutelt al aan een meer eigentijdse ouderenzorg, zoals op het gebied van zorghuisvesting met het mogelijk maken van langer thuiswonen en de scheiding van wonen en zorg. De schrijver/wetenschapper wendt zijn kennis in 'Oud worden zonder het te zijn' aan voor een breder publiek. Er is sprake van een zeker 'analfabetisme' op het gebied van ouder worden, stelt hij, en een algemene bewustwording is nodig. In het boek spreekt Westendorp de lezer aan in de wij-vorm en bedient zich van een optimistische, no-nonsense benadering van het onderwerp ouder worden, daarbij uitgaand van vitaliteit. "We moeten met het steeds ouder worden leren omgaan en nieuwe doelen ontwikkelen. Daar is alle reden toe: een hoge leeftijd is nog nooit zo mooi geweest als nu. Ga daarvan uit en niet van de beperkingen. Fysieke kwetsbaarheid en vitaliteit sluiten elkaar geenszins uit."

Alzheimerpatiënt

De regie over het ouder worden ligt bij het individu en niet bij de instituties. "Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor hun oude dag. Dat is geen visie, maar een feit." Ook andere kernpunten van het boek geven aanleiding tot een herwaardering van de individuele verantwoordelijkheid: het aantal jaren zonder gebreken blijft onverminderd toenemen. Daarnaast neemt de kans dat ouderen dementie ontwikkelen af; mensen op hoge leeftijd waarderen het leven doorgaans hogelijk. Voor Alzheimerzorg hoeft geen uitzondering gemaakt te worden, zegt Westendorp. "Wie zegt mij dat een Alzheimerpatiënt in een verzorgingstehuis beter af is? Dat bepaalt die patiënt zelf wanneer het nog kan, en dat kan heel goed, want het ziekteproces verloopt over het algemeen geleidelijk. Neem het heft in handen voor het te laat is. Als wij kunnen regelen op welke leeftijd een kind zijn eigen beslissingen neemt, dan moet dat omgekeerd ook voor ouderen kunnen."

Ouderenhuisvesting

Wat betreft ouderenhuysvesting voorziet Westendorp in 'Oud worden zonder het te zijn' een verregaande de-institutionalisering, zonder vervangende ideologie op het gebied van wonen. "Eigen regie komt in alle onderzoeken als belangrijkste wens naar voren; zelfstandig wonen is daar een vanzelfsprekend onderdeel van. Het woningaanbod moet gevarieerder, maar wat mij betreft kan ouderenhuysvesting als begrip worden afgeschaft." De Leidse wetenschapper houdt niet van hokjes en categorieën. Algemeenheden als 'senior' of '55-plusser' werken sowieso belemmerend, weet Westendorp uit eigen ervaring. "Ik hoop dit jaar 55 te worden; in mijn leven zijn de fundamenten pas gelegd. Daarop wil ik verder bouwen." Een betere balans tussen werk en privé is aan de orde, maar verworven rechten zijn er niet, betoogt Westendorp. "Niemand kan het recht claimen op een 'Zwitserleven'" ■